

Комунальний заклад Львівської обласної ради
«Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»
Кафедра освітньої політики

**ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ**

ФОРМУВАННЯ ФІЗКУЛЬТУРНОЇ ГРАМОТНОСТІ УЧНІВ

Програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована
до затвердження на засіданні кафедри освітньої політики

(Протокол № 8 від 19.10.2022р.)

Завідувачка кафедри

Олена ШИЯН

Програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною радою

(Протокол № 8 від 27.10.2022 р.)

Голова науково-методичної ради

Павло ХОБЗЕЙ

I. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Найменування: програма підвищення кваліфікації учителів фізичної культури

Розробники: завідувачка кафедри освітньої політики, професорка, докторка наук з державного управління Олена Шиян, доцентка кафедри освітньої політики, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, заслужений вчитель України Наталя Сороколіт, старша викладачка кафедри освітньої політики Євгенія Сливка.

Мета: розвиток професійних компетентностей учителів фізичної культури, необхідних для формування фізкультурної грамотності в учнів закладів загальної середньої освіти.

Вид: навчання за програмою підвищення кваліфікації.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться:

Загальні:

– мовно-комунікативна компетентність – вміння вислуховувати, відстоювати власну позицію, використовуючи різні прийоми розміркувань та аргументації;

– інноваційна компетентність – вміння продукувати нові та креативні ідеї, добирати засоби для формування фізкультурної грамотності у здобувачів освіти;

– соціальні та громадянські компетентності – вміння працювати в команді,

– інформаційно-цифрова компетентність – володіння практичними способами реалізації мети і завдання предмета завдяки активному застосуванню ІКТ при викладанні фізичного виховання.

Фахові:

– професійна компетентність – застосування складових концепцій та моделей фізкультурної грамотності упродовж уроків фізичної культури;

– методична компетентність – застосування методів, методичних підходів у фізичному вихованні для формування мотивації, рухової активності учнів;

– організаційна компетентність – здатність організувати сприятливе та безпечне освітнє середовище для уроків фізичної культури;

– оцінювально-аналітична – здатність здійснювати контроль за рівнем сформованості фізкультурної грамотності за допомогою оцінювальних інструментаріїв

Обсяг: 30 годин.

Місце (міся) надання освітньої послуги: Комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» (платформа Moodle, <http://194.44.202.254>), заклади освіти Львівської області.

Очікувані результати навчання:

В результаті проходження навчання вчителі будуть:

- обізнані з концептуальними засадами та моделями формування фізкультурної грамотності;
- вміти організовувати фізкультурну діяльність в умовах безпечного освітнього середовища;
- добирати ефективні методи, методичні прийоми, методики проведення занять для формування мотивації та оптимізації рухової активності з урахуванням віково-статевих особливостей здобувачів освіти;
- здійснювати ефективну оцінку і добиратимуть відповідні інструменти для оцінювання сформованості фізкультурної грамотності в здобувачів освіти.

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації: сертифікат

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Інтеграційно - мотиваційна сесія.

Час за робочою навчальною програмою: П-2

Тема 1. Реєстрація учасників. Ознайомлення з програмою модуля та проходженням дистанційного навчання на платформі Moodle
(практичне, 1 година)

Тема 2. Очікування учасників. Досвід та потенційний вклад кожного (практичне, 1 година)

Заняття відбуваються у формі інтерактивної взаємодії зі слухачами через засоби дистанційного зв'язку та платформу Moodle)

Модуль 1. Концептуальні засади формування фізкультурної грамотності, моделі

Поняття «фізкультурної грамотності». Ознаки фізкультурно-грамотної особистості. Концепції та складові моделі фізкультурної грамотності (зарубіжний досвід). Роль і значення мотивації до рухової активності, бажання до виконання різних видів рухової активності, усвідомлення потреби в русі, застосування концепцій, тактичних дій, стратегій, пов'язаних із виконанням рухових дій; злагодженої роботи та взаємодії з іншими учасниками освітнього процесу під час рухової активності. Індивідуальна концепція фізкультурної грамотності особистості. Фізкультурна грамотність та вплив освітнього й безпечного середовища на її формування.

Час за робочою навчальною програмою: Л-8, П-2 – **10 годин**

Тема 1. Основні поняття та складові фізкультурної грамотності.

1. Поняття «фізкультурної грамотності», її ознаки.

Час за робочою навчальною програмою: Л-2.

Тема 2. Концепції та складові моделі фізкультурної грамотності.

1. Роль і значення мотивації до рухової активності, бажання до виконання різних видів рухової активності, усвідомлення потреби в русі, застосування концепцій, тактичних дій, стратегій, пов'язаних із виконанням рухових дій; злагодженої роботи та взаємодії з іншими учасниками освітнього процесу під час рухової активності.

Час за робочою навчальною програмою: Л-2

Тема 3. Фізкультурна грамотність та вплив освітнього й безпечного середовища на її формування.

Формування безпечного освітнього середовища в закладах загальної середньої освіти.

Час за робочою навчальною програмою: Л-4, П-2

Модуль 2. Формування фізкультурної грамотності в учнів середнього та старшого шкільного віку.

Психолого-педагогічні та фізіологічні особливості учнів середнього шкільного віку та їх вплив на формування фізкультурної грамотності. Чинники, які детермінують формування фізкультурної грамотності упродовж фізкультурно-оздоровчих та спортивно-масових занять у середньому шкільному віці. Модель рухового розвитку людини. Місце рухової активності у формуванні фізкультурної грамотності: значення неорганізованої та організованої рухової активності для фізичного розвитку підлітків. Взаємозв'язки між учасниками освітнього процесу (школа, сім'я, середовище, громада) у формуванні фізкультурної грамотності школяра. Вітчизняні та зарубіжні рекомендації щодо рухової активності у підлітковий період. Програми та практики формування фізкультурної грамотності в зарубіжних країнах (на прикладі США, Канади, Англії, Уельсу, Австралії, Нової Зеландії, Північної Ірландії, Нідерландів, Венесуелі).

Час за робочою навчальною програмою: Л-6, П-6, - **12 годин**

Тема 1. Психолого-педагогічні та фізіологічні особливості учнів середнього та старшого шкільного віку та їх вплив на формування фізкультурної грамотності.

1. Чинники, які детермінують формування фізкультурної грамотності упродовж фізичного виховання у середньому та старшому шкільному віці. Модель рухового розвитку людини.

Час за робочою навчальною програмою: Л-2. П-2

Тема 2. Місце рухової активності у формуванні фізкультурної компетентності.

1. Значення неорганізованої та організованої рухової активності для фізичного розвитку підлітків. Взаємозв'язки між учасниками освітнього процесу (школа, сім'я, середовище, громада) у формуванні фізкультурної грамотності школяра.

Час за робочою навчальною програмою: Л-2. П-2

Тема 3. Вітчизняні та зарубіжні рекомендації щодо рухової активності у підлітковий період.

1. Програми та практики формування фізкультурної грамотності в зарубіжних країнах (на прикладі США, Канади, Англії, Уельсу, Австралії, Нової Зеландії, Північної Ірландії, Нідерландів, Венесуели).

Час за робочою навчальною програмою: Л-2. П-2

Модуль 3. Інструментарій для оцінювання сформованості фізкультурної грамотності в здобувачів освіти

Загальні підходи та характеристика оцінювання фізкультурної грамотності. Мета та завдання застосування різних інструментів в оцінюванні фізкультурної грамотності. Критерії та елементи оцінювання фізкультурної грамотності (афективний, фізичний, когнітивний). Основні параметри придатності інструментів для оцінювання фізкультурної грамотності. Зарубіжний досвід застосування інструментів оцінювання фізкультурної грамотності для дітей різного шкільного віку, для чинників, які потребують оцінювання, для складових концепції фізкультурної грамотності. Інструмент «Паспорт для життя», «Гра», «Канадське оцінювання», «ХКЛК». Рівні сформованості фізкультурної грамотності та їхня характеристика.

Час за робочою навчальною програмою: Л-3, П-1 – **4 години**

Тема 1. Загальні підходи та характеристика оцінювання фізкультурної грамотності.

1. Мета та завдання застосування різних інструментів в оцінюванні фізкультурної грамотності. Критерії та елементи оцінювання фізкультурної грамотності (афективний, фізичний, когнітивний). Основні параметри придатності інструментів для оцінювання фізкультурної грамотності.

Час за робочою навчальною програмою: Л-2

Тема 2. Зарубіжний досвід застосування інструментів оцінювання фізкультурної грамотності.

1. Інструментарій для оцінювання фізкультурної грамотності в дітей різного шкільного віку.
2. Чинники та складові концепції фізкультурної грамотності, які потребують оцінювання : інструмент «Паспорт для життя», «Гра», «Канадське оцінювання», «ХКЛК». Рівні сформованості фізкультурної грамотності та їхня характеристика.

Час за робочою навчальною програмою: Л-1, П-1

Перевірка результатів навчання: письмова рефлексія згідно тематики модулів (модульна контрольна робота, МКР).

II. РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Назви тем	Кількість годин		
	Леції	Практ. заняття	Разом
Інтеграційно-мотиваційна сесія		2	2
Тема 1. Реєстрація учасників. Ознайомлення з програмою модуля та проходженням дистанційного навчання на платформі Moodle		1	1
Тема 2. Очікування учасників. Досвід та потенційний вклад кожного		1	1
Модуль 1. Концептуальні засади формування фізкультурної грамотності, моделі	8	2	10
Тема 1. Основні поняття та складові фізкультурної грамотності	2		2
Тема 2. Концепції та складові моделі фізкультурної грамотності.	2		2
Тема 3. Фізкультурна грамотність та вплив освітнього й безпечного середовища на її формування.	4	2	6
Модуль 2. Формування фізкультурної грамотності в учнів середнього та старшого шкільного віку	6	6	12
Тема 1. Психолого-педагогічні та фізіологічні особливості учнів середнього шкільного віку та їх вплив на формування фізкультурної грамотності	2	2	4
Тема 2. Місце рухової активності у формуванні фізкультурної компетентності.	2	2	4
Тема 3. Вітчизняні та зарубіжні рекомендації щодо рухової активності у підлітковий період	2	2	4
МКР	X	X	<i>оцінювання робіт</i>
Модуль 3. Інструментарій для оцінювання сформованості фізкультурної грамотності в здобувачів освіти	3	1	4
Тема 1. Загальні підходи та характеристика оцінювання фізкультурної грамотності	2		2
Тема 2. Зарубіжний досвід застосування інструментів оцінювання фізкультурної грамотності	1	1	2
МКР	X	X	<i>оцінювання робіт</i>
Підсумки. Самооцінювання та планування подальшого професійного розвитку. Рефлексія.		2	2
ВСЬОГО:	17	13	30

Список рекомендованих джерел

1. Бабюк, С. М. (2016). Вплив фізкультурної грамотності батьків на фізичне виховання дітей старшого дошкільного віку. *Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини*, 9. 46–54.
2. Василюк, В.М., Ярмошук, О.О., & Давидюк, І.В. (2016). Фізкультурна грамотність в аперцепції суспільної активності індивіда. *Іноватика у вихованні*. 108–115.
3. Домброван О.І. (2016). Актуальні проблеми фізкультурної освіти курсантів які навчаються в вищих навчальних закладах МВС України. [Електронний ресурс] : <http://dspace.oduvs.edu.ua/bitstream/123456789/642/1/%D0%94%D0%BE%D0%BC%D0%B1%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%20%D0%9E.%D0%86..pdf>.
4. Павлова, Ю. (2022). Грамотність у фізичній культурі різних груп населення : навч. посіб. Львів : ЛДУФК ім. Івана Боберського. 160 с.
5. Остапчук, Ю., Тиравська, О. (2013). Організація самоконтролю у старшокласників, які займаються у шкільній секції зі спортивної боротьби. *Молода спортивна наука*, 2. 126-130.
6. Уайтхед, Маргарет. Фізична грамотність/культура та демократичне громадянство. (2013). Бюлетень ICSSPE, 65(1), 29. [Електронний ресурс] : https://www.icsspe.org/sites/default/files/bulletin65_0.pdf.
7. Цибанюк, О. О. Нетрадиційні методи зміцнення здоров'я і фізичного вдосконалення. [Електронний ресурс] : http://26_WP_2012/Pedagogica/5_116422.doc.htm
8. A. Newton, S. Bassett (2013). Embedding physical literacy in teacher education at the University of Bedfordshire. *International Council of Sport Science and Physical Education (ICSSPE)*, 65.
9. Alfabetización física. Deporte canadiense para la vida: <https://www.canadiansportforlife.CA/Learn-about-Canadian-Sport-Life/Physical-Literacy>.
10. Alfabetización física. https://copro.com.ar/Alfabetizacion_fisica.html
11. Almendra, L; Whitehead, M (2012). "Alfabetización física: aclarar la naturaleza del concepto". *Asuntos de educación física* 7 (1). ISSN1751-0988.
12. Argenira Ramos de Balazs; Rosa López de D'Amico; Josil Murillo (2017). Alfabetización físicauna percepción reflexive. *Dialógica: revista multidisciplinaria*, 14 (1). 87– 02.
13. Balyi, I., camino, r., Norris, S., Cardenal, C. & Higgs, C. (2005). Deporte canadiense para la vida: papel de recursos de desarrollo de largo plazo atleta. Vancouver, BC: Centros de deporte canadiense.
14. [Cos'è l'alfabetizzazione fisica? L'importanza dell'acquisizione sin dalle scuole primarie.](https://lavagna.wordpress.com/2013/09/17/cose-lalfabetizzazione-fisica-limportanza-dellacquisizione-sin-dalle-scuole-primarie/) <https://lavagna.wordpress.com/2013/09/17/cose-lalfabetizzazione-fisica-limportanza-dellacquisizione-sin-dalle-scuole-primarie/>
15. E.J. Durden-Myers, N.R. Green, M.E. Whitehead (2018). Implications for promoting physical literacy. *J Teach Phys Educ*, 37 (3). 262-271, [10.1123/jtpe.2018-0131](https://doi.org/10.1123/jtpe.2018-0131)

16. El ABC de la alfabetización física: deporte para la vida. Reseña, análisis y aportaciones. (2021). Indeporte página web: <https://indeporte.cdmx.gob.mx/>
17. Green, N. R., Roberts, W. M., Sheehan, D., & Keegan, R. J. (2018). Charting Physical Literacy Journeys Within Physical Education Settings, *Journal of Teaching in Physical Education*, 37(3). 272-279. Retrieved Oct 25, 2022, from <https://journals.humankinetics.com/view/journals/jtpe/37/3/article-p272.xml>
18. Higgs, C., Balyi, I. & Camino, R. (2008). Desarrollo físico alfabetización: una guía para padres de niños de 0 a 12 años: suplemento de deporte canadiense para toda la vida. Vancouver, BC: Centros de deporte canadiense.
19. <https://m.facebook.com/ConsejoCOLEF.es/videos/1375057972890361/>
20. J. Coates (2011). Physically fit or physically literate? How children with special education needs understand physical education. *Eur Phys Educ Rev*, 17 (2011). 167-181.
21. J. Martins, M. Onofre, J. Mota, *et al.* (2020). International approaches to the definition, philosophical tenets, and core elements of physical literacy: a scoping review *Prospects* [10.1007/s11125-020-09466-1](https://doi.org/10.1007/s11125-020-09466-1)
22. Jolanta Chyłkiewicz (2021). O nauce „alfabetu fizycznego”. Na podstawie panelu „Kondycja fizyczna dzieci i młodzieży” pod patronatem Komitetu Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej PAN oraz materiałów zamieszczonych w Raporcie „Zdrowie Polaków”.
23. [Julián Clemente, José Antonio; Aibar Solana, Alberto](https://doi.org/10.1007/s11125-020-09466-1) (2022). La alfabetización física como función de la educación física. *Didáctica de la educación física*. 74. 9–13. <https://redined.educacion.gob.es/xmlui/handle/11162/235646>
24. L. Young, J. O'Connor, L. Alfrey (2020). Physical literacy: a concept analysis. *Sport Educ Soc*, 25 (8). 946-959, [10.1080/13573322.2019.1677586](https://doi.org/10.1080/13573322.2019.1677586)
25. L.C. Edwards, A.S. Bryant, R.J. Keegan, K. Morgan, A.M. Jones. (2017). Definitions, foundations and associations of physical literacy: a systematic review. *Sports Med*, 47. 113-126, [10.1007/s40279-016-0560-7](https://doi.org/10.1007/s40279-016-0560-7)
26. Ladda S. (2014). Physical Literacy Is a Social Justice Issue! *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 85:5, 3-4, [DOI:10.1080/07303084.2014.897562](https://doi.org/10.1080/07303084.2014.897562).
27. Lisa Young, Justen O'Connor, Laura Alfrey & Dawn Penney (2021). Assessing physical literacy in health and physical education. *Curriculum Studies in Health and Physical Education*, 12:2, 156-179, DOI: [10.1080/25742981.2020.1810582](https://doi.org/10.1080/25742981.2020.1810582)
28. Lundvall S. (2015). Physical literacy in the field of physical education – A challenge and a possibility. *Journal of Sport and Health Science*, 4 (2). 113 – 118. DOI : <https://doi.org/10.1016/j.jshs.2015.02.001>
29. Margaret Whitehead 1 (2001). The Concept of Physical Literacy. *European Journal of Physical Education*, 6(2). 127-138, DOI: [10.1080/1740898010060205](https://doi.org/10.1080/1740898010060205)
30. N. Pot, M.E. Whitehead, E.J. Durden-Myers (2018). Physical literacy from philosophy to practice. *J Teach Phys Educ*, 37 (3). 246-251, [10.1123/jtpe.2018-0133](https://doi.org/10.1123/jtpe.2018-0133)
31. Paul Roetert E. (2014). Embracing Physical Literacy. *Jefferies Journal of Physical Education, Recreation & Dance*. London, 127.115
32. Timothy Lynch & Gregory J. Soukup (2016). Wayne Usher (Reviewing Editor) “Physical education”, “health and physical education”, “physical literacy” and “health

- literacy”: Global nomenclature confusion, Cogent Education, 3(1), DOI: [10.1080/2331186X.2016.1217820](https://doi.org/10.1080/2331186X.2016.1217820)
33. Whitehead M. (2010). The concept of physical literacy. *Physical literacy through the lifecourse*. NY. 10-20.
 34. Whitehead, m. (2010). Alfabetización físico a lo largo de la vida. Londres y Nueva York: Routledge. págs. 12 – 14. ISBN0-415-48743-9.
 35. Whitehead, M; Murdoch, E (2006). *Asuntos de educación física* 1 (1). ISSN1751-0988.